

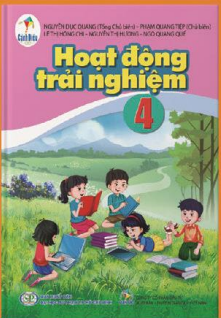
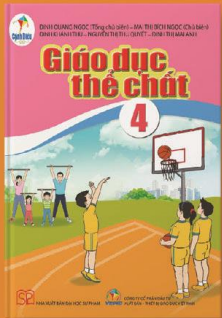
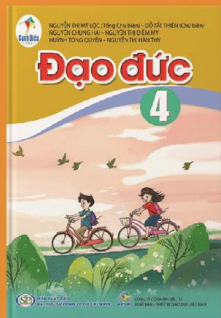
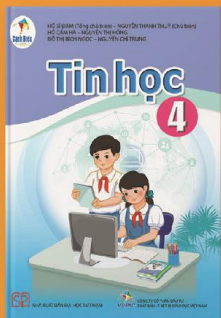
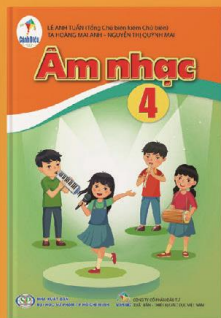
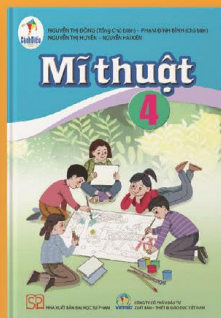
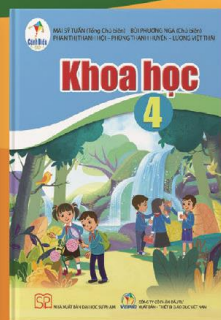
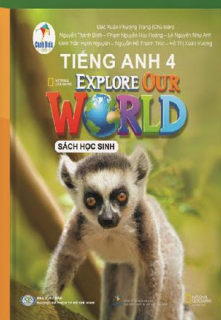
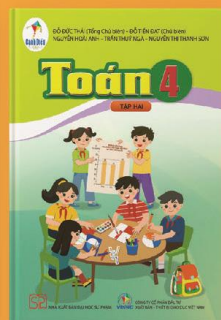
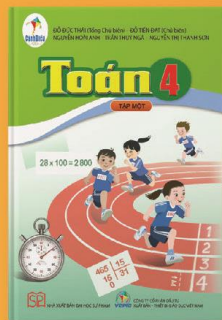
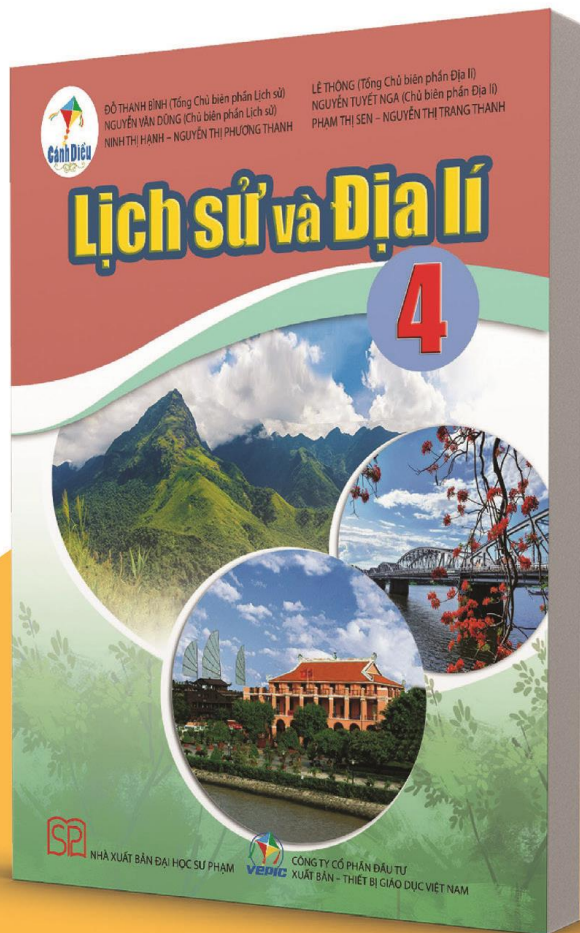
Hoc10
Học một biết mười

NATIONAL
GEOGRAPHIC
LEARNING

*"Mang cuộc sống vào bài học
Đưa bài học vào cuộc sống"*

MANG CUỘC SỐNG VÀO BÀI HỌC
ĐƯA BÀI HỌC VÀO CUỘC SỐNG

GIỚI THIỆU SÁCH GIÁO KHOA LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 4 – CÁNH DIỀU

LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ

Mang cuộc sống vào bài học

Đưa bài học vào cuộc sống

Địa chỉ truy cập SGK Cánh Diều
và các học liệu điện tử đi kèm

Website: <https://hoc10.vn/>

Mang cuộc sống vào bài học

Đưa bài học vào cuộc sống

Tác giả Lịch sử và Địa lí 4 – Phần Lịch sử

GS.TS. Đỗ Thanh Bình
(Tổng Chủ biên
phần Lịch sử)

TS. Nguyễn Văn Dũng
(Chủ biên
phần Lịch sử)

**TS. Nguyễn Thị
Phương Thanh**

TS Ninh Thị Hạnh

Mang cuộc sống vào bài học

Đưa bài học vào cuộc sống

Tác giả Lịch sử và Địa lí 4 – Phần Địa lí

GS.TS. LÊ THÔNG
(Tổng Chủ biên
phần Địa lí)

**PGS.TS. NGUYỄN
TUYẾT NGA**
(Chủ biên phần Địa lí)

ThS. Phạm Thị Sen

**PGS.TS Nguyễn Thị
Trang Thanh**

Mang cuộc sống vào bài học

Đưa bài học vào cuộc sống

NỘI DUNG

I. Thông tin chung

II. Cấu trúc sách

III. Cấu trúc bài học

IV. Điểm mới của sách

Mang cuộc sống vào bài học

Đưa bài học vào cuộc sống

I. THÔNG TIN CHUNG

I. THÔNG TIN CHUNG

Sách giáo khoa **Lịch sử và Địa lí 4** đã được Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo phê duyệt sử dụng trong cơ sở giáo dục Tiểu học tại Quyết định số 4434/QĐ-BGDĐT ngày 21/12/2022.

01 Mục đích biên soạn

Cung cấp một tài liệu học tập, hỗ trợ GV dạy học phát triển phẩm chất, năng lực HS.

02 Đối tượng sử dụng

HS, GV lớp 4, cán bộ quản lí giáo dục, phụ huynh HS

03 Phạm vi sử dụng

Trong giờ học trên lớp và các hoạt động thực hành, vận dụng ngoài giờ lên lớp

04 Tổng số trang

120 trang

05 Khổ sách

19 x 26,5

06 NXB

Đại học Sư phạm

II. CẤU TRÚC SÁCH

II. CẤU TRÚC SÁCH

Phần mở đầu

- 1
- Kí hiệu dùng trong sách.
 - Lời nói đầu
 - Mục lục

Phần thân

- 2
- 21 bài học
 - 02 bài ôn tập

Phần cuối

- 3
- Bảng giải thích thuật ngữ

2.1. Phần mở đầu

KÍ HIỆU DÙNG TRONG SÁCH

 KHỞI ĐỘNG

 KHÁM PHÁ

 Quan sát, đọc thông tin, trả lời câu hỏi.

 Tìm hiểu, khám phá tri thức lịch sử và địa lí liên quan đến nội dung của bài học.

Em có biết?

Thông tin mở rộng, bổ sung kiến thức cho bài học.

 LUYỆN TẬP

 VẬN DỤNG

Em hãy giữ gìn sách sạch đẹp,
không viết, vẽ vào sách nhé!

LỊCH SỬ
VÀ ĐỊA LÍ 2

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh thân mến!

Trên tay các em là cuốn sách giáo khoa *Lịch sử và Địa lí 4* của bộ sách *Cánh Diều*. Cuốn sách gồm ba mạch nội dung chính: *Làm quen với phương tiện học tập môn Lịch sử và Địa lí; Địa phương em và Các vùng của Việt Nam*. Ở mỗi vùng, các em sẽ được tìm hiểu một số nét đặc sắc về thiên nhiên, con người, hoạt động sản xuất, văn hoá và lịch sử. Từ đó, các em thêm yêu thiên nhiên, quê hương, đất nước và có ý thức bảo vệ môi trường, giữ gìn và phát triển các giá trị văn hoá, lịch sử của đất nước ta.

Cuốn sách có các phần: *Kí hiệu dùng trong sách, Lời nói đầu, Mục lục, Các bài học và Bảng giải thích thuật ngữ*. Ở mỗi bài học có bốn giai đoạn học tập: *Khởi động, Khám phá, Luyện tập và Vận dụng*, trong đó có các hoạt động đa dạng để đạt được yêu cầu cần đạt của bài. Ngoài ra, nhiều bài học còn có mục *Em có biết?* và hoạt động *Tìm hiểu, khám phá* nhằm giúp các em mở rộng thêm hiểu biết của mình. Các bản đồ, lược đồ và hình ảnh trong sách sẽ giúp các em khai thác, chiếm lĩnh kiến thức lịch sử, địa lí dễ dàng, hấp dẫn hơn.

Hi vọng cuốn sách sẽ mang lại cho các em những điều bổ ích và lí thú. Chúc các em học tốt môn học này!

CÁC TÁC GIẢ

LỊCH SỬ
VÀ ĐỊA LÍ 3

MỤC LỤC

KÍ HIỆU DÙNG TRONG SÁCH 2

LỜI NÓI ĐẦU 3

Bài 1. Làm quen với phương tiện học tập môn Lịch sử và Địa lí 5

Bài 2. Địa phương em (tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương) 10

VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI BẮC BỘ 14

Bài 3. Thiên nhiên vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ 14

Bài 4. Dân cư, hoạt động sản xuất và một số nét văn hoá ở vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ 19

Bài 5. Đền Hùng và lễ giỗ Tổ Hùng Vương 25

VÙNG ĐỒNG BẰNG BẮC BỘ 30

Bài 6. Thiên nhiên vùng Đồng bằng Bắc Bộ 30

Bài 7. Dân cư, hoạt động sản xuất và một số nét văn hoá ở vùng Đồng bằng Bắc Bộ 35

Bài 8. Sông Hồng và văn minh sông Hồng 42

Bài 9. Thăng Long – Hà Nội 46

Bài 10. Văn Miếu – Quốc Tử Giám 52

ÔN TẬP HỌC KÌ I 56

VÙNG DUYÊN HẢI MIỀN TRUNG 58

Bài 11. Thiên nhiên vùng Duyên hải miền Trung 58

Bài 12. Dân cư, hoạt động sản xuất và một số nét văn hoá ở vùng Duyên hải miền Trung 63

Bài 13. Cố đô Huế 70

Bài 14. Phố cổ Hội An 76

VÙNG TÂY NGUYÊN 81

Bài 15. Thiên nhiên vùng Tây Nguyên 81

Bài 16. Dân cư, hoạt động sản xuất và một số nét văn hoá ở vùng Tây Nguyên 86

Bài 17. Lễ hội Cồng chiêng Tây Nguyên 92

VÙNG NAM BỘ 95

Bài 18. Thiên nhiên vùng Nam Bộ 95

Bài 19. Dân cư, hoạt động sản xuất và một số nét văn hoá ở vùng Nam Bộ 99

Bài 20. Thành phố Hồ Chí Minh 107

Bài 21. Địa đạo Củ Chi 113

ÔN TẬP CUỐI NĂM 117

BẢNG GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ 119

LỊCH SỬ
VÀ ĐỊA LÍ 4

Mang cuộc sống vào bài học

Cánh Diều

Đưa bài học vào cuộc sống

2.2. Phần thân

Phù hợp với các mạch nội dung Chương trình GDPT 2018.

21 bài học

VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI BẮC BỘ

**Bài
3**

THIÊN NHIÊN VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI BẮC BỘ

Học xong bài này, em sẽ:

- Xác định được vị trí địa lí, một số địa danh tiêu biểu của vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ trên bản đồ hoặc lược đồ.
- Quan sát lược đồ, tranh ảnh, mô tả được một trong những đặc điểm thiên nhiên của vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ.
- Nêu được một cách đơn giản ảnh hưởng của địa hình, khí hậu, sông ngòi đối với đời sống và sản xuất của người dân ở vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ.
- Đưa ra được một số biện pháp bảo vệ thiên nhiên và phòng chống thiên tai ở vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ.

Em hãy cho biết đỉnh núi nào cao nhất nước ta. Đỉnh núi đó thuộc vùng nào của Việt Nam?

1 Vị trí địa lí

? Quan sát hình 1, em hãy:

- Chỉ ranh giới của vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ.
- Cho biết Trung du và miền núi Bắc Bộ tiếp giáp với những vùng nào, quốc gia nào.

Vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ nằm ở phía bắc nước ta. Đây là vùng duy nhất của Việt Nam giáp với Trung Quốc. Bên cạnh phần đất liền rộng lớn, vùng này còn có biển ở phía đông nam.

LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 4

2 bài ôn tập

ÔN TẬP CUỐI NĂM

- Quan sát hình 1, em hãy cho biết tương ứng với các số 1, 2, 3, 4, 5 là những vùng nào của nước ta.
- Em hãy sắp xếp các từ khóa vào bảng dưới đây sao cho phù hợp với mỗi vùng và ghi kết quả vào vở.

Từ khóa:

– Nhân vật lịch sử: Đinh Núp, Nguyễn Trung Trực, Nguyễn Hữu Cảnh, Nguyễn Thị Định, N'Trang Lơng, Trương Định, Hoàng Diệu.

– Di tích lịch sử: Hội quán Phúc Kiến, chùa Thiên Mụ, Dinh Độc Lập, Chùa Cầu, Bến cảng Nhà Rồng, Địa đạo Củ Chi, Nhà cổ Phùng Hưng, lăng Khải Định, Văn Miếu – Quốc Tử Giám, lăng Tự Đức, Thăng Long tứ trấn.

– Lễ hội: lễ hội Lồng Tồng, lễ giỗ Tô Hùng Vương, lễ hội chùa Hương, Hội Lim, lễ hội Cầu Ngư, lễ hội Ka-tê, lễ hội Công chiêng, lễ hội đua voi.

Hình 1. Lược đồ các vùng của Việt Nam

Vùng	Trung du và miền núi Bắc Bộ	Đồng bằng Bắc Bộ	Duyên hải miền Trung	Tây Nguyên	Nam Bộ
Từ khóa	?	?	?	?	?

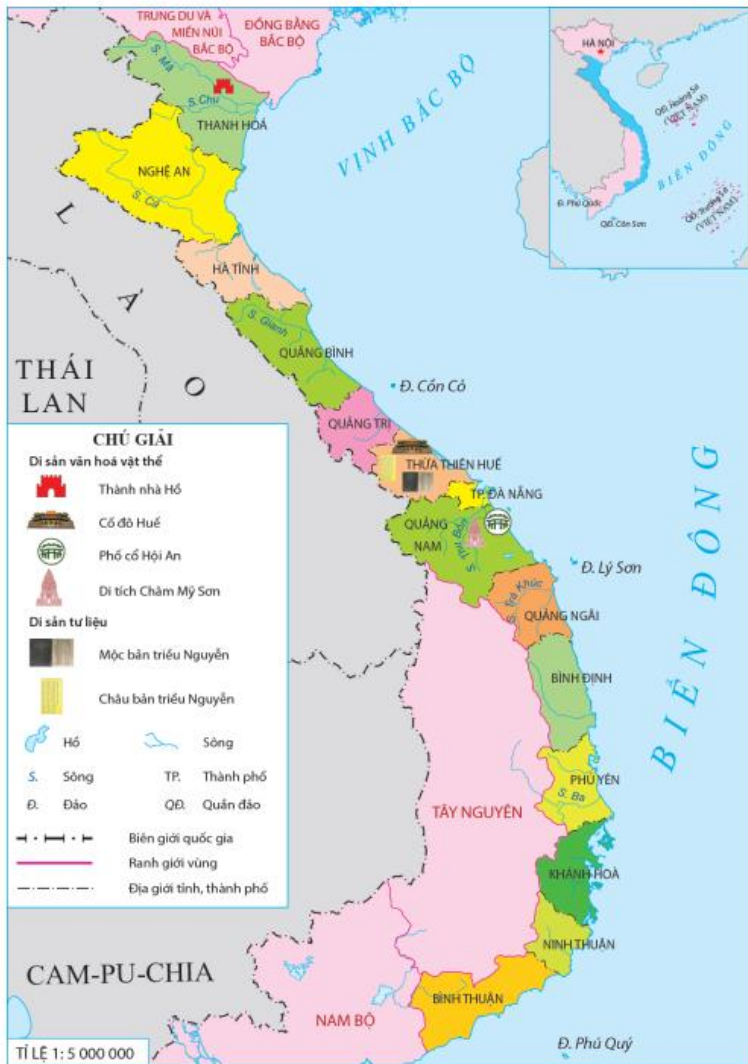
LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 4

Mang cuộc sống vào bài học

Đưa bài học vào cuộc sống

Ba mạch nội dung

1. Làm quen với phương tiện học tập môn Lịch sử và Địa lí
2. Địa phương em
3. Các vùng của Việt Nam
 - ❖ Trung du và miền núi Bắc Bộ
 - ❖ Đồng bằng Bắc Bộ
 - ❖ Duyên hải miền Trung
 - ❖ Tây Nguyên
 - ❖ Nam Bộ

Hình 7. Lược đồ các di sản văn hoá vật thể và di sản tư liệu thể giới ở vùng Duyên hải miền Trung

2.3. Phần cuối

BẢNG GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ		
	THUẬT NGỮ	TRANG
B	Bếp Hoàng Cầm là loại bếp do chiến sĩ nuôi quân Hoàng Cầm chế tạo. Bếp được thiết kế có khả năng làm tan loãng khói khi nấu, tránh bị máy bay địch phát hiện từ trên cao cũng như ở gần.	114, 115
C	Cảng là một nơi nằm ở bờ sông hay biển có các công trình xây dựng và các thiết bị phục vụ cho việc neo, đậu tàu, thuyền; bốc dỡ hàng hoá,... hoặc nơi đón, đưa hành khách đi lại bằng đường thủy.	61, 63, 66, 67, 107, 109, 110, 111, 117
	Cổ đô là thủ đô từ thời xưa.	70, 71, 72, 73, 74, 75
D	Danh lam thắng cảnh là cảnh quan thiên nhiên hoặc địa điểm có sự kết hợp giữa cảnh quan thiên nhiên với công trình kiến trúc có giá trị lịch sử, thẩm mỹ, khoa học.	46, 66
	Danh nhân là người có tài, đức nổi tiếng được xã hội thừa nhận và nhân dân truyền tụng.	10, 13, 56, 73
	Di sản thiên nhiên thế giới là di tích lịch sử – văn hoá, danh lam thắng cảnh tiêu biểu của một quốc gia có giá trị nổi bật toàn cầu về thiên nhiên được UNESCO ghi vào Danh mục Di sản thế giới.	60, 61, 67
	Di sản văn hoá thế giới là di tích lịch sử – văn hoá, danh lam thắng cảnh tiêu biểu của một quốc gia có giá trị nổi bật toàn cầu về văn hoá được UNESCO ghi vào Danh mục Di sản thế giới.	63, 66, 67, 68, 70
	Di tích lịch sử – văn hoá là công trình xây dựng, địa điểm và các di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc công trình, địa điểm đó có giá trị lịch sử, văn hoá, khoa học.	48, 51, 66
Đ	Đảo là phần đất có nước bao quanh mọi phía (ở giữa đại dương, biển, hồ hoặc sông).	58, 61
	Đầm phá là vùng nước tương đối nông ở ven bờ biển, ngăn cách với biển bởi các doi cát, đụn cát,... và có cửa thông ra biển.	60, 118
	Đê là công trình xây đắp bằng đất, đá,... dọc bờ sông hoặc bờ biển để ngăn không cho nước tràn vào đồng ruộng và khu dân cư.	30, 31, 33, 35, 38, 39, 41
	Địa đạo là đường hầm bí mật, đào sâu dưới lòng đất.	57, 111, 113, 114, 115, 116, 117
	Đồng khởi là phong trào đồng loạt đứng lên khởi nghĩa ở miền Nam Việt Nam chống sự kìm kẹp của Mỹ và chính quyền tay sai trong giai đoạn 1959 – 1960.	105

LỊCH SỬ
VĂN HÓA LỊCH SỬ

H	Hoạt động kinh tế là các hoạt động sử dụng máy móc, thiết bị, nhà xưởng, lao động, nguyên liệu,... nhằm tạo ra những sản phẩm hay dịch vụ thỏa mãn nhu cầu của con người.	10, 11, 56, 63, 64, 86
	Hội quán là nơi sinh hoạt tín ngưỡng, hội họp của những người Trung Hoa cùng quê hương đang định cư ở nước ngoài.	57, 76, 77, 78, 117
M	Mật độ dân số là số dân trung bình sinh sống trên một đơn vị diện tích lãnh thổ (đơn vị: người/ km ²).	19, 20, 35, 36, 86, 87
K	Kháng chiến là hoạt động chiến đấu chống quân xâm lược, bảo vệ độc lập, tự chủ.	90, 104, 110, 113, 114, 115
	Khí tiết là ý chí kiên cường trong việc bảo vệ giá trị và danh dự của mình.	49
	Khởi nghĩa là hoạt động đấu tranh vũ trang nhằm lật đổ ách thống trị, áp bức.	5, 74, 90
L	Lưu vực là vùng đất cung cấp các loại nước cho một con sông.	42, 43
Q	Quần đảo là một tập hợp nhiều đảo ở gần nhau trong một khu vực nhất định.	58
T	Tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương là một đơn vị hành chính đặt dưới sự quản lý của Trung ương.	10, 35, 58
	Trung du là nơi chuyển tiếp giữa miền núi và đồng bằng.	14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 86
	Trung tâm công nghiệp là một khu vực tập trung công nghiệp gắn liền với các đô thị vừa và lớn. Mỗi trung tâm công nghiệp có nhiều ngành công nghiệp khác nhau.	36
	Tù trưởng là người đứng đầu, thủ lĩnh của một bộ lạc hoặc liên minh bộ lạc.	90
	Tuần tiết là tự tử để bảo toàn giá trị và danh dự của mình.	49
V	Vườn quốc gia là một khu vực đất hay biển được bảo tồn bằng các quy định pháp luật của chính quyền sở tại. Vườn quốc gia được bảo vệ nghiêm ngặt khỏi sự khai thác, can thiệp bởi con người.	34
	Văn minh là trình độ phát triển đạt đến một mức nhất định của xã hội loài người có nền văn hoá vật chất và tinh thần với những đặc trưng riêng.	42, 43, 80
X	Xuất khẩu là việc bán hàng hoá, dịch vụ ra thị trường nước ngoài.	87, 102

LỊCH SỬ
VĂN HÓA LỊCH SỬ

Mang cuộc sống vào bài học

Đưa bài học vào cuộc sống

III. CẤU TRÚC BÀI HỌC

III. CẤU TRÚC BÀI HỌC

Tên bài

Bài 11

VÙNG DUYÊN HẢI MIỀN TRUNG

THIÊN NHIÊN VÙNG DUYÊN HẢI MIỀN TRUNG

Học xong bài này, em sẽ:

- Xác định được trên bản đồ hoặc lược đồ vị trí địa lí, một số địa danh tiêu biểu của vùng Duyên hải miền Trung.
- Quan sát lược đồ hoặc bản đồ, tranh ảnh, trình bày được một trong những đặc điểm thiên nhiên của vùng Duyên hải miền Trung.
- Nêu được một số tác động của môi trường thiên nhiên đối với đời sống và hoạt động sản xuất trong vùng.
- Đề xuất được ở mức độ đơn giản một số biện pháp phòng chống thiên tai ở vùng Duyên hải miền Trung.
- Thể hiện được thái độ cảm thông và sẵn sàng có hành động chia sẻ với người dân gặp thiên tai.

Yêu cầu cần đạt

Nhiệm vụ học tập

Hình 9. Trưng tu Ngọ Môn bằng công nghệ cao

Hình 10. Phết-xi-van (Festival) Huế 2018

Luyện tập

- Kể tên các công trình kiến trúc, cảnh đẹp hoặc câu chuyện về Cố đô Huế mà em yêu thích.
- Tại sao phải bảo tồn và giữ gìn giá trị của Cố đô Huế?

Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

- Đề xuất các ý tưởng để quảng bá hình ảnh của Cố đô Huế đến du khách trong và ngoài nước.
- Thiết kế bưu thiếp chủ đề Cố đô Huế theo gợi ý dưới đây:
 - Bưu thiếp có chiều dài 12 cm, chiều rộng 9 cm.
 - Mặt trước có hình ảnh về công trình kiến trúc hoặc cảnh đẹp của Cố đô Huế.
 - Mặt sau có thông tin về công trình hoặc cảnh đẹp đó.

Góc Khám phá

Giới thiệu một số nét về Khu di tích Chăm Mỹ Sơn mà em đã tìm hiểu.

của cá Ông và cầu mong mùa đánh cá bội thu. Lễ hội gồm hai phần: phần lễ diễn ra trang trọng với lễ rước, lễ tế theo nghi thức truyền thống; phần hội với các trò chơi dân gian gắn với hoạt động sản xuất trên biển như: lắc thúng, đua thuyền, bơi lội, đan lưới,...

Lễ hội Ka-tê là lễ hội dân gian lâu đời của người Chăm, được tổ chức vào khoảng tháng 9, tháng 10 hằng năm (tháng 7 theo lịch Chăm). Các nghi lễ chính là: rước y trang, mở cửa tháp chính, ... Sau phần lễ là phần hội với các trò chơi dân gian đặc trưng của người Chăm như: thi giã gạo, thi đi cà kheo, làm bánh gừng,...

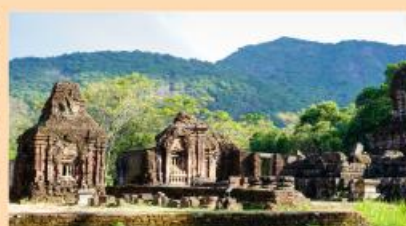
Di sản văn hoá thế giới

- Đọc thông tin và quan sát hình 7, em hãy:
- Xác định trên lược đồ các di sản văn hoá vật thể và di sản tư liệu thế giới ở vùng Duyên hải miền Trung.
 - Kể tên các di sản văn hoá vật thể, di sản tư liệu thế giới và một số di sản văn hoá phi vật thể ở vùng Duyên hải miền Trung.

Duyên hải miền Trung là vùng đất của các di sản thế giới. Ngoài Di sản Thiên nhiên Thế giới Phong Nha – Kẻ Bàng, vùng có 4 di sản văn hoá vật thể, 2 di sản tư liệu thế giới (tính đến năm 2020) và nhiều di sản văn hoá thế giới phi vật thể như: Âm nhạc cung đình Việt Nam – Nhã nhạc (triều Nguyễn); Dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh; Nghệ thuật bài Chòi Trung Bộ;...

EM CÓ BIẾT?

Khu di tích Chăm Mỹ Sơn (huyện Duy Xuyên, tỉnh Quảng Nam) là một quần thể kiến trúc nổi tiếng do người Chăm xây dựng. Tháng 12-1999, khu di tích được Ủy ban Di sản Thế giới UNESCO ghi danh là Di sản văn hoá thế giới.

Hình 6. Khu di tích Chăm Mỹ Sơn (tỉnh Quảng Nam)

Em có biết?

Vận dụng

Hãy cho biết hình bên là cảnh thiên nhiên nào ở vùng Duyên hải miền Trung. Kể tên những cảnh thiên nhiên hoặc địa danh ở vùng Duyên hải miền Trung mà em biết.

Khởi động

1 Vị trí địa lí

Quan sát hình 1, em hãy:

- Chỉ ra vị trí của vùng Duyên hải miền Trung. Vùng Duyên hải miền Trung quốc gia nào và biển gì?
- Đảo Hoàng Sa và quần đảo Trường Sa. Hai quần đảo ở nước ta?

Duyên hải miền Trung là vùng nằm ở giữa lãnh thổ nước ta, hẹp ngang; tất cả các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương trong vùng đều giáp biển. Vùng biển có nhiều đảo, quần đảo; trong đó có hai quần đảo là Hoàng Sa và Trường Sa.

IV. ĐIỂM MỚI CỦA SÁCH

4.1. Chuyển từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển năng lực và phẩm chất

1 Phẩm chất chủ yếu

- Thông qua kiến thức, kĩ năng cơ bản môn học và tư liệu, hình ảnh ở địa phương, các vùng của Việt Nam, HS bước đầu hình thành được tình yêu quê hương đất nước, lòng nhân ái, chăm chỉ, trung thực và trách nhiệm.

2 Năng lực chung

- Hệ thống câu hỏi, bài tập, tình huống giúp hình thành năng lực tự chủ và tự học, giải quyết vấn đề.
- Hoạt động học tập đa dạng, tạo cơ hội HS trao đổi, thảo luận, tạo ra sản phẩm giúp phát triển năng lực giao tiếp & hợp tác; giải quyết vấn đề & sáng tạo.

3 Năng lực đặc thù

- **Nhận thức khoa học LS&DL:** hình thành và phát triển qua 21 bài học
- **Tìm hiểu LS&DL:** phát triển thông qua làm việc tư liệu, phương tiện học tập bộ môn và các nhiệm vụ học tập
- **Vận dụng kiến thức, kĩ năng:** thông qua xử lí tình huống giả định, tình huống thực tế, tạo ra sản phẩm học tập.

Ví dụ

Nhiệm vụ học tập giúp HS phát triển năng lực tìm hiểu LS&ĐL

1. Dựa vào hình 2, em hãy xác định vị trí địa lí của Việt Nam theo các gợi ý dưới đây:
 - Chỉ trên bản đồ đường biên giới quốc gia của Việt Nam trên đất liền.
 - Việt Nam tiếp giáp với những quốc gia và vùng biển nào?

Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

1. Sưu tầm và giới thiệu về một lược đồ, bản đồ, tranh ảnh hoặc hiện vật cụ thể phục vụ học tập môn Lịch sử và Địa lí.
2. Lựa chọn một đồ vật có nhiều kỉ niệm đối với em (đồ chơi, bức ảnh, cuốn sách,...) để viết đoạn văn ngắn khoảng 3 – 5 câu giới thiệu về đồ vật đó.

Nhiệm vụ học tập giúp HS phát triển năng lực vận dụng kiến thức, kĩ năng vào cuộc sống.

1. Hãy giới thiệu và nêu cảm xúc của em về địa phương mình.
2. Kể những việc em đã làm hoặc sẽ làm để góp phần bảo vệ môi trường nơi em đang sinh sống.

Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

1. Sưu tầm bài hát, câu thơ, ca dao, tục ngữ về thiên nhiên, con người ở địa phương em.
2. Vẽ một bức tranh về phong cảnh nơi em sống.

Nhiệm vụ học tập đa dạng giúp HS phát triển năng lực tự học, giải quyết vấn đề, sáng tạo

1. Tóm tắt một đặc điểm thiên nhiên (địa hình hoặc khí hậu, sông ngòi) và tác động của nó đối với đời sống, sản xuất của người dân ở vùng Duyên hải miền Trung theo gợi ý dưới đây.

Đặc điểm thiên nhiên

?

Tác động của thiên nhiên

?

Đề xuất biện pháp

?

2. Em sẽ làm gì để chia sẻ và giúp đỡ người dân khi họ gặp phải thiên tai?

Nhiệm vụ học tập giúp HS phát triển phẩm chất yêu quê hương và trách nhiệm với nơi sinh sống

Mang

ài học vào cuộc sống

4.2. Chú trọng yêu cầu tích hợp, phân hoá

Tích hợp

- 1
 - + Khá “nhuyễn” giữa kiến thức, kĩ năng Lịch sử và Địa lí.
 - + Kết hợp giữa các mục nội dung thiên về lịch sử hoặc thiên về địa lí trong một bài học.
 - + Lồng ghép nội dung giáo dục liên quan (bảo vệ thiên nhiên và phòng chống thiên tai; bảo vệ môi trường, di tích lịch sử; tôn trọng sự khác biệt văn hoá giữa các dân tộc,...)

Phân hoá

- 2
 - + HS có cơ hội được **lựa chọn** nội dung để tìm hiểu hoặc nhiệm vụ để thực hiện.
 - + Logo là hoạt động **không bắt buộc** với mọi HS.
 - Nhiều nhiệm vụ, câu hỏi, bài tập được biên soạn theo hướng mở để đáp ứng sự khác biệt của HS.

Ví dụ: Tích hợp “khá” ngẫu nhiên trong một bài học

2 Một số hoạt động kinh tế

Tìm hiểu và trình bày một số hoạt động kinh tế ở địa phương em theo gợi ý ở hình 2.

Hình 2. Hướng dẫn tìm hiểu về một số hoạt động kinh tế

3 Văn hoá địa phương

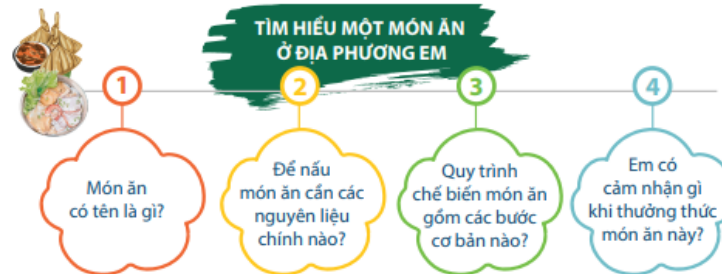

- Mô tả một số nét văn hoá ở địa phương em theo gợi ý ở hình 3.
- Lựa chọn và giới thiệu một món ăn, một trang phục hoặc một lễ hội tiêu biểu của địa phương theo gợi ý ở các hình 4, 5, 6.

TÌM HIỂU VỀ VĂN HOÁ Ở ĐỊA PHƯƠNG EM

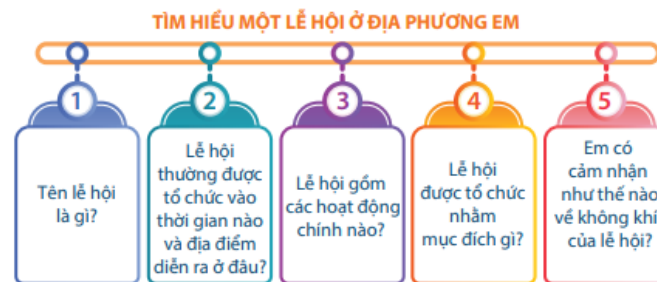
Hình 3. Hướng dẫn tìm hiểu một số nét về văn hoá

Hình 4. Hướng dẫn tìm hiểu về một món ăn

Hình 5. Hướng dẫn tìm hiểu về một trang phục

Hình 6. Hướng dẫn tìm hiểu về một lễ hội

Ví dụ: Tích hợp kết hợp giữa các mục nội dung thiên về Lịch sử hoặc Địa lí

Bài
16

DÂN CƯ, HOẠT ĐỘNG SẢN XUẤT VÀ MỘT SỐ NÉT VĂN HOÁ Ở VÙNG TÂY NGUYÊN

Học xong bài này, em sẽ:

- Kể được tên một số dân tộc ở vùng Tây Nguyên.
- Sử dụng lược đồ phân bố dân cư hoặc bảng số liệu, so sánh được sự phân bố dân cư ở vùng Tây Nguyên với các vùng khác.
- Trình bày được một số hoạt động kinh tế chủ yếu ở vùng Tây Nguyên.
- Mô tả được một số nét chính về văn hoá các dân tộc ở vùng Tây Nguyên.
- Nêu được truyền thống đấu tranh yêu nước và cách mạng của đồng bào Tây Nguyên, có sử dụng một số tư liệu tranh ảnh, câu chuyện lịch sử.

Ở vùng Tây Nguyên có nhiều đồng bào dân tộc với truyền thống đấu tranh yêu nước và cách mạng. Nơi đây có các lễ hội gắn liền với cồng chiêng và nổi tiếng với những sản phẩm cây công nghiệp. Hãy nêu tên một anh hùng, một lễ hội hoặc một sản phẩm cây công nghiệp nổi tiếng ở vùng đất này.

1 Dân cư

Đọc thông tin và dựa vào bảng 1, em hãy:

- Kể tên một số dân tộc sinh sống ở vùng Tây Nguyên.
- So sánh mật độ dân số ở vùng Tây Nguyên với các vùng khác và nhận xét về sự phân bố dân cư của vùng này.

Bảng 1. Mật độ dân số các vùng của Việt Nam năm 2020

Vùng	Mật độ dân số (người/km ²)
Trung du và miền núi Bắc Bộ	139
Đồng bằng Bắc Bộ	1 431
Duyên hải miền Trung	212
Tây Nguyên	109
Nam Bộ	554

(Nguồn: Niên giám Thống kê năm 2021)

Em có biết?

Trang phục truyền thống của các dân tộc ở Tây Nguyên thường giống nhau là nam đóng khố, nữ quấn váy nhưng khác nhau về màu sắc, hoa văn. Nam nữ đều thích mang đồ trang sức bằng kim loại.

2 Hoạt động sản xuất

Trồng cây công nghiệp lâu năm

Đọc thông tin và dựa vào bảng 2, em hãy:

- Kể tên một số cây công nghiệp lâu năm và cho biết cây công nghiệp nào được trồng nhiều nhất ở vùng Tây Nguyên.
- Nêu những thuận lợi và khó khăn trong việc trồng cây công nghiệp lâu năm ở vùng Tây Nguyên.

3 Một số nét chính về văn hoá

Buôn làng và nhà rông

Đọc thông tin và quan sát hình 4, em hãy mô tả nhà rông ở vùng Tây Nguyên.

Hình 4. Nhà rông ở vùng Tây Nguyên

Các dân tộc ở vùng Tây Nguyên thường sống tập trung thành buôn làng. Ở một số dân tộc, mỗi buôn có một nhà rông với nét riêng về hình thức trang trí. Nhà rông chung lớn nhất buôn được diễn ra quan niệm của người Tây Nguyên, nhà rông chứng tỏ buôn càng thịnh vượng.

4 Truyền thống yêu nước và đấu tranh cách mạng của đồng bào các dân tộc Tây Nguyên

Đọc thông tin dưới đây, em có nhận xét gì về các nhân vật lịch sử.

Trong lịch sử cách mạng Việt Nam, đồng bào các dân tộc Tây Nguyên luôn thể hiện tinh thần yêu nước và đấu tranh anh dũng với nhiều tấm gương tiêu biểu như: N'Trang Long, Đinh Núp,...

Hình 7. Tượng đài N'Trang Long và các dân tộc Tây Nguyên (Đắk Nông)

N'Trang Long – Người anh hùng của buôn làng Tây Nguyên

N'Trang Long là một tù trưởng người dân tộc M'Nông sống tại buôn Bu Par (huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông ngày nay). Cảm phẫn trước sự đàn áp của thực dân Pháp, ông đã kêu gọi dân làng đứng lên chống Pháp.

Ví dụ: Tích hợp lồng ghép các nội dung giáo dục: bảo vệ môi trường, di tích lịch sử

2 Một số biện pháp giữ gìn khu di tích Văn Miếu – Quốc Tử Giám

Đọc thông tin và quan sát hình 4, hãy cho biết những biện pháp nào đã được thực hiện để giữ gìn khu di tích Văn Miếu – Quốc Tử Giám.

Trải qua thời gian, do tác động của môi trường và con người, khu di tích Văn Miếu – Quốc Tử Giám dần bị xuống cấp. Để giữ gìn khu di tích Quốc gia đặc biệt này, Nhà nước đã đầu tư kinh phí để trùng tu, tôn tạo. Cơ quan quản lý Văn Miếu – Quốc Tử Giám cũng đã tiến hành nhiều hoạt động nhằm tuyên truyền đến khách tham quan về trách nhiệm bảo vệ môi trường, không xâm phạm hiện vật, tổ chức các chương trình giáo dục di sản cho học sinh.

Hình 4. Tim hiệu về di tích Văn Miếu – Quốc Tử Giám và lịch sử Thăng Long – Hà Nội

4 Một số biện pháp bảo vệ thiên nhiên

Em hãy đưa ra một số biện pháp bảo vệ thiên nhiên ở vùng Đồng bằng Bắc Bộ.

Để bảo vệ thiên nhiên ở vùng Đồng bằng Bắc Bộ, cần phải có những biện pháp dưới đây:

- Chống bạc màu đất bằng cách tăng cường sử dụng phân hữu cơ; hạn chế sử dụng thuốc trừ sâu, phân hoá học;...

3 Một số biện pháp bảo tồn và phát huy giá trị phố cổ Hội An

Đọc thông tin và quan sát các hình 6, 7, em hãy đề xuất một số biện pháp bảo tồn và phát huy giá trị phố cổ Hội An.

Do thời gian, ảnh hưởng của thiên tai và quá trình đô thị hoá làm cho nhiều di tích ở Hội An xuống cấp.

Để bảo tồn và phát huy giá trị của phố cổ Hội An, cần thực hiện một số biện pháp sau: trùng tu, tôn tạo di tích song song với việc bảo đảm nguyên gốc kiến trúc, cấu trúc cổ, tránh làm biến dạng di tích; xây dựng không gian xanh bên trong và bao quanh phố cổ; xây dựng hệ thống xử lý rác hiện đại; nâng cao ý thức bảo vệ môi trường của cư dân, khách du lịch; tích cực tuyên truyền, quảng bá vẻ đẹp của phố cổ Hội An,...

hên, chống cột
vệ di tích

Hình 7. Khách du lịch vớt rác trên sông ở Hội An

Ví dụ: Phân hoá

HS được lựa chọn nhiệm vụ học tập

Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

1. Sưu tầm bài hát, câu thơ, ca dao, tục ngữ về thiên nhiên, con người ở địa phương em.
2. Vẽ một bức tranh về phong cảnh nơi em sống.

Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

1. Đề xuất các ý tưởng để quảng bá hình ảnh của Cố đô Huế đến du khách trong và ngoài nước.
2. Thiết kế bưu thiếp chủ đề Cố đô Huế theo gợi ý dưới đây:
 - Bưu thiếp có chiều dài 12 cm, chiều rộng 9 cm.
 - Mặt trước có hình ảnh về công trình kiến trúc hoặc cảnh đẹp của Cố đô Huế.
 - Mặt sau có thông tin về công trình hoặc cảnh đẹp đó.

Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

1. Nếu là học sinh ở vùng Tây Nguyên, em có thể làm gì để góp phần bảo vệ rừng nơi đây?
2. Vẽ, viết hoặc sưu tầm thông điệp về bảo vệ rừng và chia sẻ với các bạn, những người xung quanh.

Nhiệm vụ học tập giúp HS được thực hành, tạo ra sản phẩm.

Nhiệm vụ được biên soạn theo hướng mở

HS có nhiều cách khác nhau để thực hiện nhiệm vụ

4.3. Tạo điều kiện để GV đổi mới PP, HTDH, khuyến khích HS tích cực, chủ động, sáng tạo

1

Hệ thống kiến thức cơ bản được chọn lọc, tư liệu học tập phong phú, kết hợp với kênh hình đa dạng, đẹp và các câu hỏi, bài tập, tình huống học tập cụ thể.

2

Mỗi bài học có các câu hỏi, bài tập, tình huống, dẫn dắt học sinh khám phá và luyện tập, vận dụng kiến thức, kĩ năng mới hoặc nhiệm vụ học tập để học sinh tự tìm kiếm thông tin theo năng lực và sở thích,... nhằm tăng cường tính chủ động, sáng tạo của học sinh trong quá trình học tập.

Kiến thức cơ bản được chọn lọc, tư liệu học tập phong phú

Hình 4. Hướng dẫn tìm hiểu về một món ăn

TÌM HIỂU MỘT TRANG PHỤC Ở ĐỊA PHƯƠNG EM

- Tên trang phục là gì?
- Chất liệu nào được dùng để tạo nên trang phục?
- Trang phục đó thường được mặc vào những dịp nào?
- Điều gì làm nên sự độc đáo của trang phục?
- Cảm nhận của em về trang phục đó như thế nào?

Hình 5. Hướng dẫn tìm hiểu về một trang phục

TÌM HIỂU MỘT LỄ HỘI Ở ĐỊA PHƯƠNG EM

Hình 6. Hướng dẫn tìm hiểu về một lễ hội

Câu hỏi, bài tập, nhiệm vụ... tăng cường tính chủ động, sáng tạo của HS.

Hình 9. Hát quan họ tại hội Lim (tỉnh Bắc Ninh)

Hình 10. Trẩy hội chùa Hương (thành phố Hà Nội)

Hãy chia sẻ thông tin về một lễ hội ở vùng Đồng bằng Bắc Bộ mà em đã tìm hiểu.

- Vì sao Đồng bằng Bắc Bộ trở thành vùng sản xuất lúa nước lớn thứ hai của Việt Nam?
- Hãy chia sẻ hiểu biết của mình về một số nét văn hoá đặc trưng (làng quê, lễ hội) của người dân vùng Đồng bằng Bắc Bộ.

Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

- Khi nói về vai trò của đê ở vùng Đồng bằng Bắc Bộ, bạn Lan nói rằng: "Hệ thống đê ven sông có tác dụng chủ yếu trong việc trị thủy". Bạn Tuấn lại cho rằng: "Hệ thống đê đã làm cho phần lớn diện tích đồng bằng không được bồi đắp thêm phù sa hằng năm". Nếu là bạn cùng lớp, em sẽ nói gì với hai bạn? Tại sao?
- Hãy giới thiệu về một hoạt động sản xuất truyền thống ở địa phương em. Theo em, cần làm gì để vừa có thể phát triển hoạt động sản xuất đó vừa bảo vệ môi trường địa phương?

4.4. Hỗ trợ việc đổi mới về đánh giá kết quả giáo dục

2 Hoạt động sản xuất Sản xuất công nghiệp

Đọc thông tin và quan sát hình 2, em hãy:

- Kể tên một số ngành công nghiệp ở vùng Nam Bộ và nêu sự phân bố của chúng.
- Giải thích vì sao Nam Bộ trở thành vùng sản xuất công nghiệp lớn nhất nước ta.

Hình 2. Lược đồ công nghiệp vùng Nam Bộ

-Không chỉ hỗ trợ GV đánh giá kiến thức mà còn đánh giá kĩ năng của HS: khai thác kênh hình, xử lí và hệ thống hoá thông tin, năng lực vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học vào những tình huống cụ thể...
- Hướng dẫn HS tạo ra các sản phẩm học tập hỗ trợ KTĐG thường xuyên và KTĐG định kì.

1. Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

a) Làm một áp phích giới thiệu về hoạt động sản xuất của người dân ở vùng Nam Bộ theo gợi ý sau:

- Lựa chọn một hoạt động sản xuất ở vùng Nam Bộ.
- Tìm và chọn lọc thông tin, tranh ảnh về hoạt động sản xuất mà em chọn.
- Sắp xếp tranh ảnh, thông tin vào áp phích để giới thiệu về hoạt động sản xuất đó.
- Trang trí và hoàn thiện áp phích.

b) Tìm hiểu một chợ nổi ở vùng Nam Bộ. Đóng vai hướng dẫn viên du lịch giới thiệu về chợ nổi đó.

2. Việc lấy tên các nhân vật lịch sử (Nguyễn Trung Trực, Trương Định, Nguyễn Thị Định,...) đặt tên cho đường phố, trường học có ý nghĩa như thế nào?

4.5. Đổi mới về hình thức, cách trình bày

1

- Trình bày bài học theo cấu trúc chủ đề với số tiết từ 2 đến 4 tiết → thuận tiện cho GV tổ chức, triển khai bài dạy.

2

- Kênh hình, kênh chữ hài hoà, phong phú.

Hài hoà giữa kênh chữ và kênh hình

Vua Tự Đức đổi tên lăng

Ban đầu, vua Tự Đức lấy tên lăng là Vạn Niên Cơ với mong muốn được trường tồn. Nhưng trong quá trình xây dựng lăng, thợ thuyền, dân phu và binh lính phải lao động vất vả trong điều kiện khắc nghiệt, khổ cực. Đó là một trong những nguyên nhân dẫn đến cuộc khởi nghĩa Chày Vôi (dân binh dùng chày chày giã vôi tại công trường làm vũ khí nổi dậy). Cuộc khởi nghĩa thất bại nhưng vua đã đổi tên Vạn Niên Cơ thành Khiêm Cung (chữ Khiêm nghĩa là cung kính, nhún nhường).

(Theo Thi Long, Nhà Nguyễn chín chúa – mười ba vua, NXB Đà Nẵng, 2011, tr.133 – 134)

Hình 8. Toàn cảnh lăng Tự Đức

Sản xuất muối

Đọc thông tin và quan sát hình 4, em hãy:

- Kể tên một số vật dụng chủ yếu trong sản xuất muối ở vùng Duyên hải miền Trung.
- Nêu hoạt động sản xuất muối ở vùng Duyên hải miền Trung.

Sản xuất muối đã có từ lâu đời ở vùng Duyên hải miền Trung. Các cánh đồng muối nổi tiếng là: Sa Huỳnh (tỉnh Quảng Ngãi); Hòn Khói (tỉnh Khánh Hoà); Cà Ná, Phương Cựu (tỉnh Ninh Thuận);...

A. Phơi nước biển trong các ruộng muối

B. Vun muối bằng chày

C. Gánh muối

Hình 4. Hoạt động sản xuất muối ở vùng Duyên hải miền Trung

Du lịch biển

Đọc thông tin, em hãy:

- Kể tên một số bãi tắm ở vùng Duyên hải miền Trung.
- Nêu một số hoạt động du lịch biển ở vùng Duyên hải miền Trung.

LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 65

- Quan sát các hình 4, 5, 6, hãy chỉ vị trí tương ứng của các địa điểm này trên bản đồ Địa lí tự nhiên Việt Nam.

Hình 4. Một phần dãy Hoàng Liên Sơn (tỉnh Lào Cai)

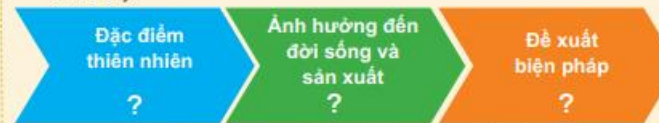

Hình 5. Một phần cao nguyên Mộc Châu (tỉnh Sơn La)

Hình 6. Một phần cao nguyên Đồng Văn (tỉnh Hà Giang)

- Lựa chọn một đặc điểm thiên nhiên (địa hình, khí hậu hoặc sông ngòi) ở vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ để hoàn thành sơ đồ theo gợi ý dưới đây:

Lựa chọn một trong hai nhiệm vụ dưới đây:

- Vào kì nghỉ lễ Tết Nguyên đán, bạn Lan cùng bố mẹ đi du lịch ở Sa Pa (tỉnh Lào Cai). Theo em, bạn Lan cần chuẩn bị trang phục như thế nào cho phù hợp? Vì sao?
- Quan sát hình 7, em hãy:
 - Dự đoán những rủi ro có thể xảy ra.
 - Đưa ra lời khuyên cho người dân về việc chọn địa điểm xây dựng nhà ở vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ.

Hình 7. Sạt lở đất

LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 18

LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 74

Mang cuộc sống vào bài học

Đưa bài học vào cuộc sống

MANG CUỘC SỐNG VÀO BÀI HỌC
ĐƯA BÀI HỌC VÀO CUỘC SỐNG

XIN CHÂN THÀNH CẢM ƠN!